

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 26 lutego 2015 r.

BKO-I-0941-2-10(6)-BW/14/15

Ad. 433

Pan
Sławomir Halbryt
Prezes Regionalnej Izby
Gospodarczej Pomorza
ul. Dyrekcyjna 7
80-852 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 27 października do 7 listopada 2014 r. w Regionalnej Izbie Gospodarczej Pomorza (RIGP), z siedzibą przy ul. Dyrekcyjnej 7, 80-852 Gdańsk (KRS: 0000311830). Miejscem kontroli była siedziba Stowarzyszenia.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: gospodarowanie środkami Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości przez podmioty, którym powierzono środki uzyskane na podstawie umowy pożyczki zawartej pomiędzy Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju a Ministerstwem Pracy i Polityki Socjalnej w ramach realizacji projektu „Rozwój Małej Przedsiębiorczości TOR#10”
- okres objęty kontrolą: 2013 rok.

Kontrolę, na podstawie § 5 ust. 1 lit. f umowy z dnia 13 grudnia 1996 r., zawartej pomiędzy Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej a Międzynarodowym Stowarzyszeniem Pracowników Urzędów Zatrudnienia z Gdańska, w związku z § 6 pkt 3 umowy trójstronnej zawartej w dniu 28 stycznia 2009 r. pomiędzy Ministrem Pracy i Polityki Społecznej, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Pracowników Instytucji Rynku Pracy (następcą prawnym Międzynarodowego Stowarzyszenia Pracowników Urzędów Zatrudnienia)

z Gdańska a Regionalną Izbą Gospodarczą Pomorza, przeprowadziła Beata Wrześniewska, główny specjalista w Biurze Kontroli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej - na podstawie upoważnienia o numerze BKO-IV-0150-155-KW/14 z dnia 22 października 2014 r.

Mając na uwadze ustalenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontrolnych, analizy zebranych dokumentów i przedstawionych wyjaśnień sposób gospodarowania przez organizację w 2013 r. środkami powierzonymi na podstawie ww. umowy oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Na powyższą ocenę składają się następujące ustalenia kontroli.

I. Ustalenia dotyczące środków FRP (TOR#10) zgromadzonych przez organizację:

1. Na dzień 31.12.2013 r. **kapitał FRP (TOR#10) wyniósł 718.037,48 zł¹** i składał się z:
 - 267.481,96 zł – przekazanych przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Pracowników Instytucji Rynku Pracy na rachunek bankowy RIGP w dniu 23.02.2009 r.²,
 - 428.013,45 zł – wykazanych na kontach zespołu ²³, jako kapitał w pożyczkach FRP (418.442,08 zł) oraz należności od pożyczkobiorców z tytułu kosztów zastępstwa procesowego (8.672,89 zł) i kosztów sądowych od pożyczek w windykacji (898,48 zł),
 - 22.542,07 zł – powiększeń kapitału dokonanych przez Izbę do dnia 31.12.2013 roku.

II. Gospodarowanie środkami FRP (TOR#10) przez Izbę w 2013 roku:

1. Od dnia 22.08.2008 r. organizacja prowadziła rachunek bankowy przeznaczony do obsługi środków FRP w PKO Banku Polskim S.A. O/1 w Gdańsku (saldo rachunku na dzień 31.12.2013 roku wyniosło 28.071,50 zł)⁴, a także utworzyła lokatę ze środków FRP (w wysokości 120.000 zł) w Banku Pekao S.A. O/ w Sopocie - na podstawie umowy otwarcia rachunku lokaty terminowej na okres 19.12.2013 – 24.03.2014 r.⁵ (z oprocentowaniem 2,70% w stosunku rocznym, przy czym odsetki od lokaty zostały naliczone w 2014 roku).

¹ Saldo zestawienia finansowo-księgowego do konta 803 „Kapitał FRP” za okres 01.01-31.12.2013.

² Wyciąg bankowy PKO BP S.A. za okres 01-28.02.2009 r.

³ Polecenie księgowania nr 1/2009 z dnia 31.01.2009 r., odpowiednie zestawienia f-k za okres 01.01-31.12.2009.

⁴ Umowa z PKO BP SA O/1 w Gdańsku z dn.22.08.2008r., wykaz rach. pomocniczych w PKO BP SA z dn.22.08.2008 r., wyciąg bankowy PKO BP SA O/1 w Gdańsku nr 12/2013 za okres 01-31.12.2013.

⁵ Potwierdzenie otwarcia rachunku lokaty terminowej w Banku Polska Kasa Opieki SA O/w Sopocie w dniu 19.12.2013 r., potwierdzenie salda lokaty w Banku Pekao S.A. na dzień 31.12.2013 r.

2. Ewidencja finansowo-księgową funduszu była prowadzona w komputerowym systemie finansowo-księgowym pn. „SYMFONIA finanse i księgowość”. Ewidencja za 2013 rok dotyczyła⁶:

a) operacji na rachunkach bankowych, wykazanych na kontach:

- 132 „Rachunek FRP” – z saldem zapisów na dzień 31.12.2013 r. w wysokości 28.071,50 zł,
- 131-2 „Lokata FRP” – z saldem zapisów na dzień 31.12.2013 r. w kwocie 120.000 zł.

b) spłat kapitału za 2013 rok w łącznej kwocie 98.050,98 zł (na kontach zespołu 2)⁷.

c) przychodów z tytułu prowadzenia funduszu, w postaci:

- 5.883,97 zł odsetek regulaminowych (w tym 4.180,52 zł przeznaczonych na dokapitalizowanie funduszu i 1.703,45 zł z przeznaczeniem na koszty operacyjne⁸),
- 2.295,58 zł odsetek karnych,⁹
- 6,54 zł odsetek bankowych przebiegowanych w 2013 roku na kapitał funduszu.¹⁰

3. Koszty prowadzenia funduszu w 2013 roku, w łącznej kwocie 15.874,63 zł, wykazano na koncie 503 „Koszty prowadzenia działalności (FRP)”. Powyższe koszty stanowiły:

- wynagrodzenia specjalisty pożyczkowego – 8.267,52 zł,
- składki ZUS (pracodawcy) – 1.632 zł,
- prowizje bankowe – 365,60 zł,
- opłaty za pełnomocnictwa – 136 zł,
- opłaty od pozwu – 5.211,51 zł,
- koszty usług prawnych – 262 zł.

III. Kontrola wykazała, że Międzynarodowe Stowarzyszenie Pracowników Instytucji Rynku Pracy przekazało Regionalnej Izbie Gospodarczej Pomorza do realizacji Regulamin Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości z 2008 roku (przy umowie trójstronnej z dnia 28 stycznia 2009 r.).

IV. W roku 2013 w organizacji funkcjonowały wymagane prawem organy, a funkcję Dyrektora FRP pełniła Dyrektorka Generalna Izby¹¹. Specjalista d/s pożyczek FRP została zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 01.01.2011 r.¹²

⁶ Odpowiednie zestawienia f-k za okres 01.01-31.12.2013 r.

⁷ Obroty kont aktywnych na dzień 31.12.2013 r. do konta 241-1 „Kapitał” za okres 01.01-31.12.2013.

⁸ Zestawienia f-k do kont 752-2 „Odsetki od pożyczek” i 752-3 „Odsetki od pożyczek” za okres 01.01-31.12.2013.

⁹ Zestawienie f-k do konta 752-5 „Odsetki karne otrzymane” za okres 01.01-31.12.2013.

¹⁰ Zestawienie f-k do konta 752-4 „Odsetki FRP” za okres 01.01-31.12.2013.

¹¹ Uchwała Zarządu RIGP NR 43/10 z dn. 04.11.2010 r. (§ 1)

¹² Umowa o pracę zawarta na czas określony ze specjalistą d/s pożyczek w dniu 31.12.2010 r.

V. W RIGP znajdowała się ewidencja pożyczek FRP udzielonych przez MSPiRP przed 2009 rokiem, prowadzona (od dnia 03.04.1997 r.) łącznie z ewidencją wniosków (których datę wpisywano w wydzielonej kolumnie). Do dnia 27.06.2008 r. w ww. ewidencji znajdowało się 58 wniosków i umów pożyczkowych. W ten sam sposób prowadzono rejestr wniosków i umów pożyczek przyznanych przez Izbę od dnia 07.12.2010 roku, w którym na koniec 2013 roku zostało wykazanych 6 wniosków i umów pożyczkowych, w tym trzy umowy z 2012 roku (objęte badaniem kontrolnym). Łączna kwota pożyczek z rejestru wyniosła 720.000 zł (i dotyczyła 6-ciu pożyczek w wysokości 120.000 zł). W 2013 roku pożyczki w ramach FRP nie były udzielane.

VI. W 2013 r. w organizacji funkcjonowała Komisja Pożyczkowa FRP¹³. W skład Komisji, zgodnie z Regulaminem FRP, wchodził przedstawiciel przedsiębiorców (RIGP), w tym Dyrektor Generalna Izby (równocześnie będąca przedstawicielem powiatowego urzędu pracy).

VII. Izba nie przekazała do MPiPS opinii biegłego rewidenta o wynikach badania bilansu i rachunku wyników Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości za 2012 rok. Prezes RIGP wyjaśnił¹⁴, że umowa z dnia 13 grudnia 1996 r. nakazuje jedynie stosowanie zasad prowadzenia rachunkowości i sprawozdawczości określonych w ustawie o rachunkowości. Ustawa zaś, nie stawia wymogu sporządzania odrębnego sprawozdania finansowego dla organizacji, która nie jest samobilansującą się jednostką organizacyjną.

VIII. Sprawozdania kwartalne z działalności FRP prowadzonej przez Izbę w I i IV kwartale 2013 roku zostały terminowo przekazane do MPiPS (w dniach 15.04.2013 oraz 15.01.2014 roku). Natomiast sprawozdania za III i IV kwartał 2013 r. przekazano po wymaganym terminie z Regulaminu FRP (tj. po upływie 20 dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartalnego okresu sprawozdawczego). W toku kontroli organizacja przedłożyła korekty sprawozdań za IV kwartał 2012 i 2013 r.¹⁵. Analiza korekt sprawozdań wykazała, że na dzień 31.12.2013 r.:

1. Liczba zainteresowanych pożyczkami (w poz. 1.1 sprawozdania) wyniosła 1.188 osób i była równa liczbie wykazanej na dzień 31.12.2012 r.

¹³ Uchwała Zarządu RIGP NR 43/10 z dnia 04.11.2010 r. (§ 2).

¹⁴ Wyjaśnienia Prezesa Zarządu RIGP z dnia 05.11.2014 r.

¹⁵ Sprawozdania kwartalne z dn. 31.12.2013 r., pisma do MPiPS z potwierdzeniem wpływu sprawozdań, korekty sprawozdań na dzień 31.12.2012 r. i na dzień 31.12.2013 r.

2. Liczba wniosków rozpatrzonych przez Komisję Pożyczkową (w poz. 2.1) wyniosła 72 wnioski (oraz była równa liczbie za IV kwartał 2012 roku).
3. Liczba udzielonych pożyczek (w poz. 2.2) wyniosła 64 pożyczki (oraz jw.).
4. Liczba pożyczek spłaconych całkowicie (w poz. 2.3): 45 pożyczek (i jw.).
5. Kwota udzielonych pożyczek (w poz. 2.5) wyniosła 2.632.520 zł w tym 0,00 zł w 2013 r.
6. Kwota pożyczek spłaconych całkowicie (w poz. 2.6): 1.615.917,52 zł (i 0,00 zł w 2013 roku).
7. Kwota spłaconych odsetek regulaminowych (w poz. 2.7) wyniosła 123.131,40 zł oraz 117.247,43 zł w IV kwartale 2012 roku, czyli 5.883,97 zł w 2013 roku.
8. Kwota spłaconych odsetek karnych (w poz. 2.8): 145.111,28 zł oraz 142.815,70 zł w IV kw. 2012 roku, tj. 2.295,58 zł w 2013 roku.
9. Kwota kapitału uzyskanego ze spłat pożyczek (w poz. 2.9) wyniosła 1.835.034,94 zł i 1.736.983,96 zł w IV kw. 2012 roku, tzn. 98.050,98 zł w 2013 roku.
10. Przychody z tytułu FRP wykazane w poz. 4.1, w wysokości 2.864.314,71 zł, stanowiły:
 - a) środki otrzymane z MPiPS (w poz. 4.1.a): 455.800 zł,
 - b) spłaty rat pożyczek (kapitału) w poz. 4.1.b: 1.835.034,94 zł, w tym 98.050,98 zł w 2013 roku (1.736.983,96 zł w IV kw. 2012 r.).
 - c) odsetki od pożyczek regulaminowe i karne (w poz. 4.1.c): 268.242,68 zł, z tego 8.179,55 zł w roku 2013 (260.063,13 zł w IV kw. 2012 r.),
 - d) odsetki od lokat (w poz. 4.1.d): 200.856,17 zł oraz 0,00 zł w 2013 roku,
 - e) zwroty podatku, spłaty pożyczek uznanych za niespłacone, prowizje (w poz. 4.1.e): 104.380,92 zł i 8.529 zł w 2013 roku (112.909,92 zł w IV kw. 2012 r.).
11. Rozchody wykazane w poz. 4.2, w wysokości 2.716.858,47 zł, składały się z kwot:
 - a) 2.632.520 zł udzielonych pożyczek (w poz. 4.2.a), w tym 0,00 zł w 2013 roku,
 - b) 0,00 zł zapłaconych podatków (w poz. 4.2.b), jak i w 2013 roku,
 - c) 11.548,58 zł pożyczek spisanych w straty (w poz. 4.2.c) - jw.,
 - d) 72.789,89 zł odpisów na koszty operacyjne (w poz. 4.2.d), co w porównaniu z kwotą 66.471,48 zł za IV kw. 2012 r. stanowiło 6.318,41 zł w 2013 roku (jako 3.399,03 zł z tytułu kosztów operacyjnych oraz 2.319,38 zł z tytułu umorzeń pożyczki nr 1/97 z dnia 16.04.1997 r., której kapitał został wykazany w poz. 4.2.c).
12. Saldo ze sprawozdania (w poz. 4.3) wyniosło 147.456,24 zł.
13. Suma posiadanych środków na rach. bankowych i lokatach (w poz. 5): 148.071,50 zł.
14. Spłacalność pożyczek (w poz. 6.3) stanowiła ogółem 69%, z czego: 73% spłaty rat pożyczek (1.756.366,42/ 2.392.710,24 zł) oraz 36% spłaty odsetek (117.958,73/ 329.766,67 zł).

IX. Badaniem kontrolnym objęto dokumentację 3 umów pożyczkowych FRP o numerach: 01/01/12 z dnia 20.01.2012 r., 01/04/12 z dnia 06.04.2012 r., 01/12/2012 z dnia 30.12.2012 r. (w związku z nieudzielaniem przez organizację pożyczek w 2013 roku). Ustalono, że:

1. Wnioski o pożyczkę, zgodne z obowiązującym wzorem zawierały załączniki wymagane Regulaminem FRP, w tym analizę finansową przedsięwzięcia. Wnioskodawcy spełniali wymagane kryteria przyznawania pożyczek. Jednak wniosek do umowy nr 01/12/2102 podpisał jedynie wnioskodawca, wniosek do umowy numer 01/01/2012 podpisał tylko jeden z dwóch wnioskodawców (członek Zarządu Spółki), a na wniosku do umowy nr 01/04/2012 nie widniał żaden podpis (co było sprzeczne z zapisami § 15 ust. 1 oraz § 16 ust. 2 Regulaminu). Podpisy dyrektora funduszu znajdowały się natomiast na Dyspozycjach wypłaty pożyczek na rachunek bankowy wskazany przez pożyczkobiorcę (przekazanych do księgowości).¹⁶

Zgodnie z wyjaśnieniem złożonym przez RIGP¹⁷, wnioski pożyczkowe wpływały do Izby w formie elektronicznej (bez podpisu). Po ich zaopiniowaniu przez specjalistę d/s pożyczek (sporządzającego każdorazowo Arkusz oceny wniosku) oraz po akceptacji Komisji Pożyczkowej (potwierdzonej protokołami z Posiedzeń Komisji¹⁸) Zarząd Izby podejmował decyzję o zawarciu umowy pożyczki a strony podpisywały umowę pożyczkową (specjalista d/s pożyczek wówczas potwierdzał zgodność z oryginałem dokumentów załączonych do wniosku).

2. Kwoty pożyczek, długość okresów na które zostały udzielone oraz liczba miesięcy karencji w ich spłacie, wykazane w umowach pożyczkowych, spełniały wymagania Regulaminu FRP w tym zakresie.
3. Oprocentowanie pożyczek, wysokość wkładu własnego zawarta we wnioskach pożyczkowych oraz prowizja od pożyczek (w wysokości 4% wartości pożyczki), zostały określone na poziomie z Regulaminu FRP.
4. Zabezpieczenie pożyczek stanowił „weksel in blanco” oraz poręczenie osób trzecich (w przypadku umowy nr 01/04/2012 dwóch udziałowców spółki).
5. W związku z nieprzeprowadzaniem wizyt monitorujących w miejscach prowadzenia działalności przez pożyczkobiorców specjalista d/s pożyczek wyjaśniła¹⁹, iż w przypadku umowy nr 01/01/12, pożyczkobiorcy po zapłaceniu 9-ciu (z 36) rat pożyczki przestali odbierać telefony oraz korespondencję. Sprawę przekazano do sądu, a następnie,

¹⁶ Dyspozycje wypłaty pożyczki.

¹⁷ Wyjaśnienie z dnia 04.11.2014 r. dot. braku podpisów na wnioskach o pożyczkę.

¹⁸ Protokoły z 3 posiedzeń KP w 2012 r.

¹⁹ Wyjaśnienie z dnia 04.11.2014 r. dot. sposobu wizytacji i monitorowania pożyczek udzielonych z FRP w Gdańsku.

do realizacji komornikowi sądowemu (który rozpoczął egzekucję przeciwko pożyczkobiorcy i 2 poręczycielom, a dodatkowo egzekucję z nieruchomości pożyczkobiorcy). Natomiast, w przypadku umowy nr 01/04/12, spłat zaprzestano po 1-szej racie (pożyczka udzielona była na 12 miesięcy). Ustalono, że firma zmieniła adres po otrzymaniu pożyczki, bez powiadomienia specjalisty d/s pożyczek. Ponieważ monity wracały nieodebrane, sprawę również przekazano do sądu, a następnie komornik wszczął egzekucję przeciwko pożyczkobiorcy i 1 poręczycielowi (ponieważ drugi poręczyciel zmarł w toku postępowania).²⁰

6. Spłaty pożyczki nr 01/12/2012 odbywały się zgodnie z harmonogramem.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, za niezgodne z wymaganiami w umowy z dnia 13 grudnia 1996 r. zawartej z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, w związku z § 2 pkt. 1 i 3 umowy trójstronnej z dnia 28 stycznia 2009 r. oraz Regulaminu FRP, uznano:

- nieterminowe przekazywanie sprawozdań kwartalnych do MPiPS, co stanowiło naruszenie § 8 Regulaminu FRP,
- nieprzestrzeganie zapisów § 15 ust. 1 oraz § 16 ust. 2 Regulaminu FRP w zakresie podpisów pod wnioskiem pożyczkowym,
- niedostarczenie Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej do dnia 30 czerwca 2013 r. opinii biegłego rewidenta o wynikach badania bilansu i rachunku wyników Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości za 2012 rok, co było sprzeczne z § 5 ust. 1 lit. d umowy z dnia 13 grudnia 1996 r.

W związku z powyższym, zalecam przestrzeganie zapisów umowy trójstronnej z dnia 28 stycznia 2009 r. oraz Regulaminu FRP, w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie zwracam się o złożenie Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej informacji o sposobie wykonania zaleceń, lub przyczynach ich niewykonania, w terminie 60 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

z up.
Iwona Zamojska
Dyrektor Generalny

²⁰ Dokumenty z postępowania egzekucyjnego.